

Inženierkonsultanta institūta un FIDIC līgumu loma un ietekme uz risku mazināšanu būvniecības nozarē

Pārdomāti pārvaldīts būvniecības process nodrošinās efektīvu būvniecības procesā nepieciešamo resursu izmantošanu

Mg.jur., MBA **Jānis Uzulēns**

Mg.oec **Zanda Zariņa**

30.09.2021

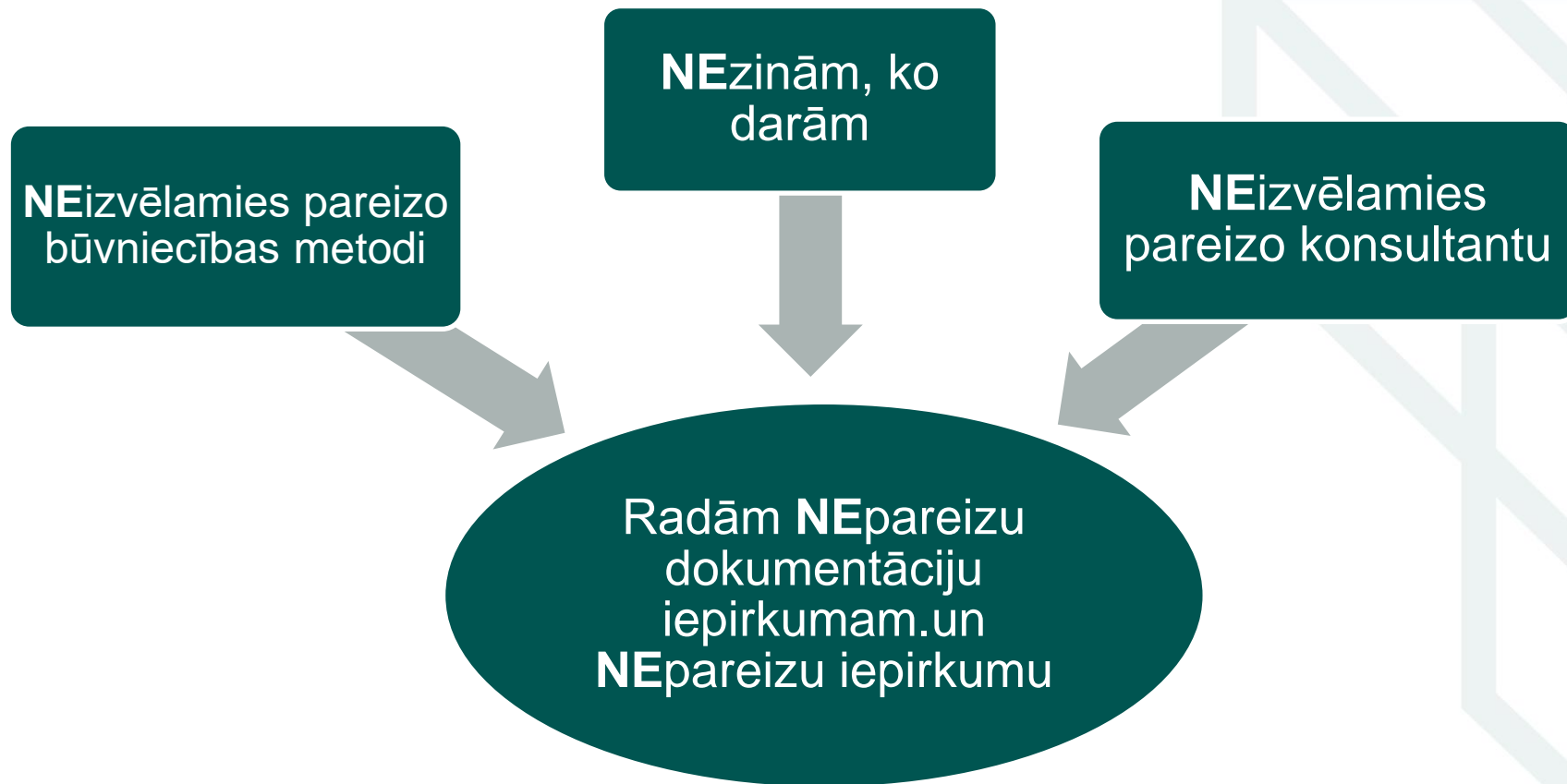
Rīga

RTU

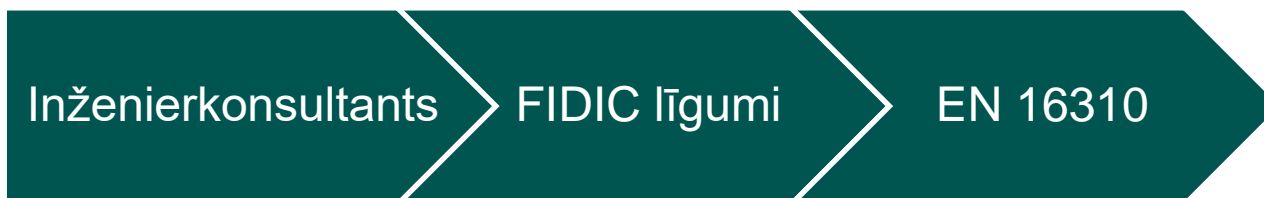
**INŽENIEREKONOMIKAS
UN VADĪBAS FAKULTĀTE**

Problēmas būvniecības procesā

! Izpētes/projektēšanas gaitā pieļautā kļūda maksā desmitkārtīgi būvniecības gaitā (LAS viedoklis)

Risinājumi, kas neprasa būtiskus ieguldījumus, lai izvairītos no kļūdām un procesa sadārdzinājuma:

+ apmācības

Inženierkonsultanta institūts

Inženierkonsultants ir būvspeciālists vai būvkomersants, kas, balstoties uz noslēgto līgumu ar būvniecības ierosinātāju, pārstāv to visās būvniecības stadijās sniedzot tam konsultatīvus pakalpojumus

Inženierkonsultanta institūta ieviešana rada iespēju precīzāk un profesionālāk pārstāvēt būvniecības ierosinātāju būvniecības stadijā, kas saistāma ar priekšizpētes darbu veikšanu un sagatavošanos kvalitatīvam būvniecības procesam

! pakalpojums uzskatāms par būvniecības ierosinātāja atbildībā ietilpstošu pakalpojumu

Inženierkonsultanta pienākumi

- projekta plānošana un tā sekmīgas realizācijas izvērtēšana;
- projekta novērtēšana, tai skaitā finanšu analīze;
- projektu vadība;
- kvalitātes vadība;
- vides novērtējums un vides ietekmes izvērtēšana;
- ilgtspējīguma izvērtēšana;
- konsultācijas ģeoloģiskās izpētes pakalpojumiem;
- konsultācijas arhitektūras un inženieru daļu projektēšanā;
- konkursu dokumentu sagatavošana;
- piedāvājumu izvērtēšana;
- konsultācijas un pārstāvība būvniecības procesa uzraudzībā - neiejaucoties būvuzraudzībā;
- būvniecības vadība - konsultāciju līmenī;
- izmaksu kontrole un vadība - konsultāciju līmenī;
- līgumu vadība;
- nodošana ekspluatācijā un ekspluatācijas pārtraukšana - pieņemšanas procedūra, pārstāvot būvniecības ierosinātāju un izpildot tā pienākumus;
- taksācijas pakalpojumi;
- kļūdu un defektu izmeklēšana;
- tehniskās apmācības;
- risku analīze un vadība;
- ekspluatēšana un uzturēšana - ja uzturēšanu būvniecības ierosinātājs izlemj veikt saviem spēkiem;
- pētīšana un attīstīšana;
- apjomu apsekošana, kontrole un izvērtēšana;
- u.c. pienākumi, kas var būt svarīgi būvniecības ierosinātājam.

Inženierkonsultants un atbildība

! Līdz ar inženierkonsultanta institūta ieviešanu būvniecības nozarē, par iespējamu kļūs būvniecības ierosinātāja pienākumu un atbildības precīzāka definēšana un nodalīšana no citiem būvniecības procesa dalībniekiem.

FIDIC

- Starptautiskā Inženieru Konsultantu federācija/Federation Internationale des Ingenieurs - Conseils
- Dibināta 1913.gadā – Francija, Šveice, Beļģija
- Pašlaik: 100 dalībnieki- Nacionālās asociācijas
- ~ 1,1 miljoni profesionāļu

FIDIC līgumu noteikumi

- FIDIC Līgumu paraugformas balstās uz paražu (privātajām) tiesībām (viss ir atļauts, ja to neaizliedz Likums);
- vispārīgie noteikumi (vispārīgi piemērojami punkti un punkti, kuri var tikt grozīti);
- speciālie noteikumi;
- paredzēti starptautiskiem konkursiem;
- var lietot vietējos konkursos;
- vadlīnijas lietošanai.

FIDIC zelta principi

Zelta principi izstrādāti tā, lai atbilstu un būtu universāli pielāgojami katrai jurisdikcijai, kurā tiek realizēts būvniecības process:

1. visu Līguma dalībnieku pienākumiem, tiesībām, lomām un atbildībai ir jābūt tādiem, kas paredzēti Vispārējos noteikumos, un tiem jāatbilst projekta prasībām;
2. Īpašie nosacījumi ir jāizstrādā skaidri un nepārprotami;
3. Īpašie nosacījumi nedrīkst mainīt vispārējos nosacījumos paredzēto riska un atlīdzības sadalījuma līdzsvaru;
4. Visiem līgumā noteiktajiem laika posmiem līguma dalībniekiem saistību izpildei jābūt saprātīgiem;
5. Ja vien nav pretrunu ar Līguma reglamentējošajiem tiesību aktiem, visi formālie strīdi ir jānosūta strīdu novēršanas / nolēmumu padomei, lai pieņemtu provizoriski saistošu lēmumu kā nosacījumu, kas ir priekšnoteikums šķīrējtiesai.

FIDIC nozīmīgums un priekšrocības

- vienotas definīcijas
- vienāda pamatforma
- atrunāti riski - risku uzņemas tas, kurš spēj labāk to pārvaldīt
- var pielietot jebkurā valstī
- nemainīgas prasības
- atrunāta strīdu izšķiršanas kārtība
- atsauces uz punktiem palīdz lietot līgumus

FIDIC pielietojšanas iespējas Latvijā

- zināmi no 90.gadu beigām;
- izmantoti ceļu/dzelzceļu infrastruktūras un vides infrastruktūras būvniecībā (ūdenssaimniecība, atkritumu saimniecība);
- būtisku pretrunu nav;
- jāievēro LV noteiktā būvniecības un būvprojektēšanas kārtība (Būvniecības likums un citi normatīvie dokumenti).

LVS EN 16310

! Būvniecības procesa norīte ATBILSTOŠI LVS EN 16310 vadlīnijām

Standarta rekomendācijas ir attiecināmas uz visu publisko, dzīvojamo, ražošanas ēku vai to kompleksu un inženierbūvju projektēšanu neatkarīgi no būvniecības veida, ja tas nav pretrunā ar šo būvju būvniecības procesa specifiku un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Būvniecības procesa vadlīnijas

Atbilstoši *LVS EN 16310:2013 Inženiertehniskie pakalpojumi. Ēku, infrastruktūras un rūpniecisko iekārtu inženiertehnisko pakalpojumu aprakstošā terminoloģija* vadlīnijām, būvniecības procesā ir pieņemtas sekojošas stadijas:

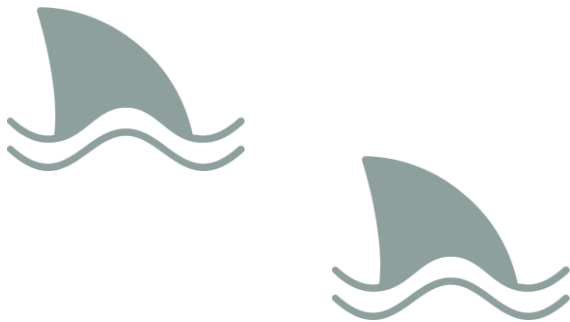
- 0. Ieceres definēšana** (tirgus izpēte, tehniski ekonomiskais pamatojums);
- 1. Pirmsprojekta uzdevums** (nosacījumu definēšana, priekšizpēte, projektēšanas uzdevums);
- 2. Projektēšana** (projekta koncepcija, skiču projekts, tehniskais projekts, darba projekts);
- 3. Iepirkums** (ražošanas iekārtas, būvdarbu iepirkums/būvdarbu līguma noslēgšana);
- 4. Būvdarbi** (būvdarbu sagatavošana, būvdarbi, pārbaude pirms nodošanas ekspluatācijā, būves nodošana, pieņemšana ekspluatācijā);
- 5. Eksploatācija** (apsaimniekošana, apkope, uzturēšana);
- 6. Beigu posms** (pārbūve, nojaukšana).

Apmācības – vai un kāpēc?

Ļoti bieži pēc būvniecības procesa beigām un iegūtā rezultāta ekspluatācijas tā lietotājs apzinās sekojošo:

“Būtu zinājis agrāk, darītu citādāk.”

Plāns:

Realitāte:

Paldies par uzmanību!

